

MASARYKOVA UNIVERZITA PRÁVNICKÁ FAKULTA

Zvláštní druhy správního řízení

Základy správního práva procesního
přednáška

Zvláštní ustanovení o správních řízeních

■ Zvláštní ustanovení o některých správních řízeních (§ 140 - 146 SŘ)

- *společné řízení*
- *sporné řízení*
- *řízení o určení právního vztahu*
- *řízení na místě*
- *řízení s velkým počtem účastníků*
- *řízení s předstihem žádosti*
- *řízení o výběru žádosti*

- = zvláštní druhy obecného správního řízení
- Uplatňují se také v rámci zvláštních správních řízení (*řízení upravených zvl. předpisy*)

Společné řízení (§ 140)

- **Podstata** = možnost SO spojit různá řízení, ke kterým je příslušný, do **jednoho společného** (přínosnost jak pro SO, tak pro účastníky)
- V zájmu naplňování zásad *rychlosti* (§ 6/1), *hospodárnosti* (§ 6/2), *souladnosti postupů* (§ 8/1)
- Není vázáno na zvláštní zmocnění => **na zvážení SO**, pokud splněny podmínky, někdy však **obligatorně**

- Spojení **ex offo** nebo **na základě návrhu** (avšak není nárok)
- Lze i v průběhu řízení, *pokud nevznikne nebezpečí újmy některému z účastníků*
- Lze i opačný postup, tj. určitou věc **vyločit** k samostatnému rozhodnutí

- Ve společném řízení **společný spis**

Společné řízení (§ 140)

- **Podmínky pro vedení**
 - Příslušnost k vedení spojovaných řízení
 - Tentýž předmět, účastníci nebo jiná věcná souvislosti
 - Nebrání tomu povaha věci, účel řízení anebo ochrana práv nebo oprávněných zájmů účastníků
 - Nemusí jít o řízení podle jednoho zákona
- **Důvody pro spojení**
 - O společné **žádosti více žadatelů** (např. stavební povolení u nemovitosti s více vlastníky)
 - O společné **žádosti týkající se téhož předmětu řízení** nebo jiných věcně souvisejících otázek (např. povolení umístění a realizace stavby)
 - **Stanoví-li to zvláštní zákon** (např. vodní zákon povolování nakládání s vodami a povolování staveb vodních děl) - obligatorně
- Vydává se **společné rozhodnutí**, pokud jsou však k jednotlivým výrokům příslušné jiné odvolací orgány, vydává se více rozhodnutí

Sporné řízení (§ 141)

- **Podstata řízení** = SO řeší spory z veřejnoprávních smluv (viz § 169) a v případech stanovených zvláštními zákony spory ze soukromoprávních vztahů
- **Spory ze soukromoprávních vztahů**
- Rozhodování ***VS ve výjimečných případech*** (např. některé agendy ERÚ, ČTÚ)
- Zákonné „svěření“ pravomoci (nemusí být výslovný odkaz)
- Zvláštní soudní přezkum = část V. OSŘ
- Řízení ovládáno ***dispoziční zásadou*** => vždy na návrh (náležitosti § 45, především sporná otázka a *petit*)
- ***Hlavními účastníky*** atypicky navrhovatel a odpůrce (kontradiktorní postavení), dále ***vedlejší účastníci***

Sporné řízení (§ 141)

- Zvláštní režim dokazování
- Povinnost SO zjistit skutečný stav věci, **ALE** vychází **přednostně z důkazů, které byly účastníky navrženy**, a teprve tehdy, pokud nepostačují ke zjištění stavu věci, může provést i důkazy jiné (SO není povinen zjišťovat všechny rozhodné okolnosti svědčící v pro i proti)
- Plyne ***z podstaty sporného řízení***, kde SO (do určité míry) v roli soudu => *zásada materiální pravdy* (§ 3) se uplatní v omezeném rozsahu
- Rozhodnutí směřuje k autoritativní deklaraci práv a povinností
- Lze vyhovět i z části či ukončit smírem
- Na rozdíl od obecné zásady, podle níž nese účastník své náklady sám (§ 79/3) **lze přiznat náhradu nákladů** potřebných k účelnému uplatňování nebo bránění práva proti úč., který ve věci neměl úspěch

Řízení o určení právního vztahu (§ 142)

- **Podstata** = potřeba autoritativního **určení** (ne)existence určitého **právního vztahu**, je-li to **nezbytné** pro **uplatnění práv** navrhovatele
- **Podmínky**
 - **Žádost** o určení; v mezích příslušnosti SO
 - **Prokázání nezbytnosti** (obdobně se uplatní ustanovení o dokazování v rámci *sporného řízení* => důkazní břemeno zejména na navrhovateli)
 - **Nelze** vydat *osvědčení* anebo otázku řešit v rámci *jiného řízení*
- **Příklad uplatnění:** *Účelovou komunikací je i pozemní komunikace v uzavřeném prostoru nebo objektu, která slouží potřebě vlastníka nebo provozovatele uzavřeného prostoru nebo objektu ... V pochybnostech, zda z hlediska pozemní komunikace jde o uzavřený prostor nebo objekt, rozhoduje příslušný silniční správní úřad. (§ 7/2 ZPK)*

Řízení na místě (§ 143)

- **Podstata** = v určitých případech řízení,
 - kdy je třeba postupovat **bez zbytečného odkladu**,
 - je možné vést přímo v terénu (**na místě**) a
 - a méně formálním způsobem
- **Lze uplatnit v situacích, když**
 - **a** *hrozí-li bezprostřední nebezpečí životu nebo zdraví, vážná maj. újma anebo dojde-li k náhlé havárii*
 - **b** *je-li důvodná obava, že by se osoba, již má být uložena povinnost, vyhýbala jejímu splnění*
 - **c** *jde-li o uložení záruky za splnění povinnosti (§ 147), předběžného opatření (§ 61) nebo pořádkového opatření (§ 62 a 63)*
 - **d** *v řízení navazujícím na výkon dozoru (např. uložení sankce)*

Řízení na místě (§ 143)

- Oprávněné úřední osoby mohou rozhodnutím ukládat povinnosti na místě, předpokladem = **zjištění stavu věci**
- **Rozhodnutí** se **vyhlašuje ústně** (+ písemné potvrzení) a písemné vyhotovení se *bez zbytečného odkladu* doručuje **dodatečně**
- Odvolání nemá - *z povahy věci - suspenzivní účinek* (nestanoví-li zvláštní zákon jinak)
- Rozhodnutí tak po vyhlášení **předběžně vykonatelné**
- Méně formálním postupem však není možné krátiť práva účastníků, oprávněná úřední osoba proto musí při řízení zvýšenou měrou dbát, aby byla šetřena práva a oprávněné zájmy účastníků

Řízení s velkým počtem účastníků (§ 144)

- **Podstata** = zjednodušení správního řízení (zejména z hlediska doručování) tak, aby **velký počet účastníků řízení neznamenal nadbytečnou administrativní zátěž SO**
- **Základní podmínka** = „velký počet účastníků“ (nestanoví-li zvláštní zákon jinak, podle SŘ *min. 30*)
- **Ex offo** i na **žádost**
- Uvědomit o zahájeném řízení, podaném odvolání a doručovat písemnosti lze **veřejnou vyhláškou**
- Ale účastníkům podle § 27 odst. 1, kteří jsou SO známi, se doručuje jednotlivě
- Odvolatel není povinen podávat odvolání s potřebným počtem stejnopisů

Řízení s předstihem žádosti (§ 145)

- **Podstata** - řízení, kde se o každé žádosti vede samostatné řízení v pořadí, jak byla doručena (*časová priorita*)
- Předstih má význam v hmotném právu, příklady užití:
 - *Průmyslová práva (přihlášky patentů či průmyslových vzorů)*
 - *Vklady práv do katastru nemovitostí*
- Pouze v případech, kdy zákon stanoví, že „*pro vedení řízení má význam předstih žádosti*“
- **Zjištění předstihu:** SO postupuje tak, že
 - *vyznačí časový údaj o doručení žádosti (hodiny a minuty)*
 - *pokud více žádostí současně, rozhoduje časový údaj o podání*
 - *v pochybnostech mají přednost žádosti předané SO osobně*
 - *pokud stále nelze, předstih SO určí losem (protokol)*
- Řízení o **ostatních žádostech** se přeruší a v případně rozhodnutí zastaví
- Pokud SO žádost zamítne, pokračuje v řízení o žádosti **další v pořadí**

Řízení o výběru žádosti (§ 146)

- **Podstata** = obdobně řízení s předstihem žádosti dochází k **výběru žádosti**, o které má být v řízení meritorně rozhodnuto
- Není však rozhodující rychlost podání žádosti, ale to, **zda žádost nejlépe odpovídá stanoveným požadavkům** („kvalita žádosti“)
- Řízení **na základě zvláštního zákona**
- Např. řízení o (početně omezených) *licencích* či *povoleních*
- **Společné řízení** o všech žádostech (§ 140)
- **Zahajuje se** vyhlášením *veřejnou vyhláškou* a zároveň se *oznamuje prostřednictvím hromadných sdělovacích prostředků* (nejméně dvou)
- Současně se vyhlašuje **lhůta pro podávání žádostí** (dle SŘ min. 30 dnů), **kritéria hodnocení** podaných žádostí, popřípadě **pravidla postupu**, má-li řízení formou výběru probíhat ve více kolech

Řízení o výběru žádosti (§ 146)

- Po uplynutí lhůty pro podávání žádostí se nepřipouští změna žádosti
- S tím souvisí také, že před uplynutím lhůty nelze nahlížet do spisu (*ochrana práv ostatních žadatelů*)
- Ke lhůtě pro vydání rozhodnutí se připočítává doba (lhůta) pro podávání žádostí
- V zájmu *transparentního a odborného výběru* žádosti rozhodne SO na základě **doporučení nejméně tříčlenné komise** jmenované vedoucím SO (*uplatní se ustanovení o podjatosti*)